

ЛІГАРУТУРНА ЗНАУЧСТВА		
Шеф І. А. Сімвалка Дзяржоўскіх драў у беларускім драматургіі	5	
Назулоўскі У. А. Беларускія апошніес ХХ ст.: «Драма-сцэна» чынства эвалюцыі	6	
жанру		
Мікулач М. У. Прывілія герояў у пазіі Нансіна Танка драматургіі ХХ ст.: літаратура	13	
жанру		
Капустна Ж. В. «Тыпапітанія надбенітынца» і «Герасім»: іденты-сцэнарыйных прынадлілі пілітарутурных	18	
абстракцыйну 1920-х гг. «Узвышша» і «Герасім»		
Буніцічук Г. М. Асаба і грамадства ў рамане Нормана Майера «Белабарусчыя	23	
і міртываю (1948)		
Кочалова С. М. Исторыя сімвалічнай традыцыі ў англійскай пілітарутуре	28	
Макей Н. А. Звеставанія абюла гапошчыя герояў у раманах Маргарэт Эвіа	34	
Плюзін Е. В. Пілітарутурныя відношэнні ў рамане Нормана Майера «Белабарусчыя	40	
дасьць і предубеждение» (1813)		
МОВАЗНАУСТВА		
Сакун Т. М. Семантычная адаптация іншадумных слоў у беларускай перыядыцы	20-30-х гг. ХХ ст.	51
асці «Пілітарутка Я. У. Марчыя» скрылі досьці ў практице Макея Каліма Сарубускага «Де		
Лукасіч Т. В. «Фразамнія диферэнцыі ў терминлогіі уголовно-процесцальнага зако-	57	
нодавства Рэспублікі Беларусь і США		
Валічук В. В. Національны ёршак-інтэрпрэтат: Кітапі глашамі беларускіх журналісткоў	64	
Вакулич Л. А. Способы інтерпретации юридического знания субъективной оценки	70	
при перападзе з руского языка на беларускій.		
Когиц О. А. Ітавая модель ў организаціі дыплома	75	
Дыскурс		
Ганчароў Г., Таш С. Трасянка ў якой ступені юна «рускані», беларускаві, або «дзячнай		
наркі? (На матэрыяле маўленчай практикі адной сям'і)	85	
Макеевскі Н. Б. Трасянка ў кантактнай беларускіх ідзяпектаў: хто і колі раз- маўляе на «прастанкі?		
Ніколіна Т. С. К пошуку аснованій пространственай модели текста (ро концепцыі	91	
В. Н. Готорова)		
ЖУРНАЛІСТЫКА		
Салуссан В. М. Мэйленчы разан беларускіх СМІ савецкага перыяду	97	
Рагоніца М. В. «Наша Ніва» і устойчымія тэхнікі перыядычнага выдання: дыялектычны і	103	
сінхронныя звязы		
Лукасіч В. І. Задзейнічае ўблігаванне лінгвістычнай інавікі	108	
Зельніко С. В. Інтарэктсціяны ёфект журналістскай дзеяльнасці (інтарэкт-рука стыліс-		
тычнага разніцу)	114	
Кавалеўскі А. М. Чытакі волыг: адабтаваці успрыманія і інтарэктавы мастацкага		
тексту	117	
Сабоцкая Л. А. Прэсцэнтэр как субъект коммуникаційнай дзейнасці гosударст-	122	
ва: структура і особенности функционирования		
В. Н. Готорова)	128	
ПЕДАГОГІКА		
Ермакоўч А. В. Психолого-педагогіческія предпосылкі форміраванія ументы соз-		
давані тэксты-описанія ў учняўкі 5-8 класоў	134	
Сілько С. Н. Прэдметнага фарміраванія у студэнтаў і учителей готовасці		
к пінчесту арыентаваному образаванію школьнікоў	139	
РЭЦЭНЗІІ		
Кілемай І. П. «Размова – Бесіда». Рулонскі царкоўнастаславіскі пераклад Іванам Ужэвікам	144	
разгучніка Бергемонта		
Кулец Г. І. Мова «Нація Нівы» (1906-1915). Варыятыстычні Станінін	145	
НАШЫ ЮБІЛЯРЫ		
Ганчарына Івановна Шевченко		
ХРОНІКА, ІНФОРМАЦІЯ		
Чумак П. Н. VII Міжнародная научная конференция «Мова – Літаратура – Культура»	148	
Кілій, выдаўшыя супрацоўнікамі фінансавую функцыятуза (паводле справаздачы па		
навукова-даследчай работе за 2006 г.)	149	

151

ВЕСНІК БДУ

Навукова-тэарэтичны часопіс

Беларускага дзяржаўнага

Універсітэта

1 / 2007

Выдаецца з сакавіка 1969 года
адзін раз у чатыры месяцы

СЕРЫЯ 4

Галоўны рэдактар
В. Р. Рудз

Рэдакцыйная камелія серыі:

Н. Б. МЯЧКОЎСКАЯ (адказны рэдактар),

А. М. АНДРЭЕУ, т. дз. АРЛОВА, З. І. БАДЗЕВІЧ, С. Я. ГАНЧАРОВА,
ГРАБОЎСКАЯ (нам. адказнага рэдактара), Т. М. ВАЛЬНЕЦ,
С. В. ДУБОВІК (нам. адказнага рэдактара па жылінністыві),
В. Д. ЖУК (нам. адказнага рэдактара), С. М. ЗАПРУДСКІ, В. І. ЎЧАНКАЎ,
І. І. КАЗІМІРСКАЯ, Н. С. МАКАРЭВІЧ (адказнага сакрэтара), Н. М. НІКІТСКА,
Б. Ю. НОРМАН, М. П. ПРЫГОДЗІЧ (нам. вокнальнага рэдактара),
В. П. РАГОІША, І. С. РОДА, В. М. САМУСЕВІЧ, П. І. САНІКОВА,
Л. З. СІНЬКОВА, С. С. СТЕПА, Н. Г. ФРАНЦІСОВА, В. В. ХАЛІПАУ,
М. В. ХАСТОВІЧ, П. ХВІДЧАНІА, І. А. ЧАРОТА, Г. І. ШАМЯКІНА

МІНСК

БДУ

редко активизирует в сознании своего партнера ту же структурную модель.

Включеним собеседника в игровой контекст, несомненно, способствует наличие пресуппозиции (знания о том, как можно поддержать диалог подобного типа); в нашем случае важны предварительные общие для коммуникантов она осуществляется.

(8) – Значит, я пошел мониторовать? – подсюючи Савва.

– Один – ноль, – сказал Савва, как только они вышли из кабинета.

– До восьми еще два часа. Матч не окончен, – ответила более опытная Лизавета (Бак.).

Обратим внимание на то, что существует общеизвестный круг игровых терминов и выражений, регулярно употребляемых в первоначном (нейтральном) значении: шестерка, туз, нокаут, нокдаун, чейтинг, взятие тайм-аут, на грани фола, с моей (точкой...) позиции и др. Однако нередко встречаются игровые слова и выражения, переносное (нейтральное) значение которых не общеизвестно и нередко даже не заслуживает внимания, например (нейтральное) значение ко-бэр, свинг, аперкот, контртраш, аударский преферанс и др. То же можно сказать и про игровые тактики и стратегии: существуют регулярно применяемые в обиходе коммуниканты игровые модели, как правило представлены-запечатлены, как правило, для реализации кооперативных тактик (пример 9).

(9) – Один-ноль в твою пользу.

– Не в мою, Юра. Мы с тобой в одной команде (Парн.).

Таким образом, согласно нашему исследованию, игра и ее элементы обозначают в сознании человека некую метафорическую модель, устоявшуюся в результате нашего диалога – это (игровое) сопоставление. Данная модель концептуализирует (структурирует) диалог посредством игровых терминов и выражений, реализация которых в художественных текстах осуществляется прямо или скрыто. Мы полагаем, что существуют определенные маркеры перевода диалогического общения в игровую форму взаимодействия.

В данном случае мы различаем непосредственную и ассоциативную инсталляцию. Арсенал игровых средств коммуникации организован, вероятно, по полевому принципу – ядро составляют общеизвестные и частотные игровые выражения, а периферию – специфические и редкие игровые маркеры.

Сокращения

- ХСНП** – Маринина А.Б. За все надо платить: Роман, М. 2001: Школьник // Школьник Е. Запомнили: Рассказы М. 1996 [зп. ресурс]. Режим доступа: <http://www.lib.ru/NEWFRZ/SHKU/Zapomnili.htm>; ЧС – Маринина А.Б. Черный список: форм – Задорнов М.Н. Первый танцор // Задорнов М.Н. Вдруг откуда ни возьмись: Проза. М.: http://www.litsoiorg.ru; Первая попытка / Повести и рассказы: М., 1990 [зп. ресурс]. Режим доступа: <http://www.litsoiorg.ru>; Пари – Париев Григорий М.: Пари – Париев Григорий М., 2000 [зп. ресурс]. Режим доступа: <http://www.2lib.ru/bookinfo/8441.html>.

ЛІТЕРАТУРА

- Диктор и личность: Сб. науч. пр. Тверь, 1990. С. 26–31.
Финик Э. Основные феномены человеческого бытия // Проблема человека в западной Хэйзинга Я. Немо Idem. Человек играющий. М., 2001.
Поступило в редакцию 19.06.06.
- Ольга Анатольевна Ковш** – аспирантка кафедры теоретического и славянского языкоznания, Научный руководитель – доктор филологических наук, профессор, заведующий кафедрой теоретического и славянского языкоznания Б.Ю. Норман.

Дылдыкії

У Каstryчніку – пістападзе 2006 г. на кафедры гісторыі беларускай мовы філалогічната факультета БДУ з мэтай вывучэннай тэавізійных і практичных проблем дасправядавання беларуска-рускага мовнага контакту ў штодневных майчыні стажироваўся прафесар кафедры Камісіі па мовных контактах пры Міністэрстве культуры Герд Генчаль.

Г. Генчаль – спавест з широкім колам інтерэсаў. Аўтар прац «Мовакультурнай перспективы» (Мінск, 1986), «Wörterbuch der deutschen Lehnswörter im Tschecener Dialekt des Polnischen» (Андельсбург, 2003; «Речнікі дылінговінага мовнага контакту» (Мінск, 1987; сумесна з Т. Менчаніч), «Укладальнік наўуковых зборнікаў «Культур- и Sprachkontakte im Polnischen» (Мінск, 1993; сумесна з Р. Ласкоўскім), «Über Muttersprachen und Synchronic and diachronic problems» (Мюнхен, 1993; сумесна з Р. Грабенберг), «Funktionen von Standardisierungen und Nationen im Pohlenschen» (Андельсбург, 1998; сумесна з М. Граховіком), «Wortschatz der Nominalgruppen in Sprachen unterschiedlichen Typs. Beiträge zu einer internationale Syntaktikswörter im Pohlenschen» (Андельсбург, 2000; сумесна з В. Бадракам) і інш. Заснавальнік і рэдактар (сумесна з Р. Грабенберг) выдаванай серыі «Studia Slavica Oldenbourgiana» (выдаецца іздаткам im März 1999 in Oldenburg) (Андельсбург, 2000; сумесна з Р. Грабенбергом) «Zeitschrift für Slavistik», «Studies in Polish Linguistics», «Cassiodorus Slavicus» і інш.; член радикульнай капелі настаўніцай «Лінгвістыкі» (Мюнхен, 1993; член радикульнай капелі настаўніцай «Філалогічната факультета Тадэвуша Стаженюка» (Андельсбург, 1998; сумесна з М. Генчаль). Генчаль ініцыятуў пакладаў у аснову публікацый, прызначаных для практычнага выкарыстання.

Рабочы ў тапіне вывучэння зменшанага беларускага языка настаўніцай «Вестнік БДУ». Генчаль праводаваў сучасны з матэматычным супрацоўнікам кафедры стаўніцкай мовазнаніцтва Альяндзінбургскага ўніверсітэта Сытланай Тэш.

С. М. Запрудніцкая – кандыдат філалогічных навук, дасягнёт кафедры гісторыі беларускай мовы

Г. Генчаль, С. Тэш

С. М. Запрудніцкая – кандыдат філалогічных навук, дасягнёт кафедры гісторыі беларускай мовы

ТРАСЯНКА: У ЯКОЙ СТУПЕНІ ЯНА «РУСКАЯ», «БЕЛАРУСКАЯ» АБО «АГУЛЬНАЯ»? (На матэрыяле маўлінчай практикі адной сям'і)

Представлены першыя прымеры разгэльгаты пілотнага испльуджання «трасянкі» (в качестве подготовки болега ўніверситетскага проекта), каторое асноўваецца на записаных разговерах у кругу адной сям'і. Рэзультатам прадстаўляецца дискусія о теорэтичных і методалогічных аспектах і проблемах, каторыя неабходзімо учитывать при аналізе беларускага, рускага или іншага хараکтэра разговера.

1. Уводзіны

Феномен «трасянкі» ў Беларусі з'яўляецца хутчай прадметам палітычных дыскусій, чым наукоўскіх даследаванняў. Тым не менш яна цалкам беларускай лінгвістыкай не інтарэсавана (гл. Цыкун 2000; Туктун 2005; Мінковская 2002, [1994] 2003, 2005). Няпэдэяны на то, што на трасянцы размаўляюць мільёны, не хапае даследаваній заставаных на дадзеных. Гэта можна расцімучыць толькі эмансіпіяльнай ландшафтце. Для беларускай інтэлігенцыі харарактэрна патрэзантныя эміграцыйныя на коны з беларускай і рускай мовнай арыентызацыяй, і трасянка (як правіла)

Включение собеседника в игровой партнер та же структурная модель, что и в случае с реальным собеседником. Важно, что в этом случае мы имеем дело с моделью, способной выразить не только то, что она знает о вас, но и то, каким образом она это знает. Это позволяет нам лучше понять, какую информацию о вас содержит модель, и какую информацию вы можете передать ей.

— Только оттуда...
— Один — Ноль, — сказал Савва Иванович.
— Помнишь мониторить? — подсекочил Савва
— Материал покажите.

— До восьми еще два часа. Матч не окончен — ответила Борис.

Обратим внимание

чины в область коммуникации игровых моделей, как правило, представляются в диапазоне конфронтативными тактиками (примеры 5, 6), и модели, реже — как правило, для реализации кооперативных тактик (примеры 7, 8).

— Не в мою, Юра. Мы с тобой в одинаковой команде (Пример).

...каким образом, согласно нашему исследованию, игра и ее элементы об-
разуют в сознании человека некий ^{нечто} [нечто]

данную нами «диалог – это (игровое) состязание». Данная метафора ализирует (стриктически) смысл исходного социального диалога.

жений, реализация которых в художественных терминах и вы-
разила концепцию.

и то ли скрыто. Мы полагаем, что существуют определенные маркеры перевода диалогического общения в текстах осуществляется

В данном случае мы различаем игровую форму взаимодействия и ассоциацию. Арсанар Штадлер

полевому принципу — ядро составляет обширную интегрированную систему, и первых средств коммуникации организовано, вероятно,

виде выражений, а периферию – специфические и редкие игровые маркеры.

Сокращения

один — Маринина А.Б. За все надо платить: Роман. М., 2001; **Шиловск —** Шиловский Е.

<http://www.nu.ru/10/NEWPROZA/SKLOWSKI.html>; Заславский, М. 1996 [Эл. ресурс]. Режим доступа: <http://www.nu.ru/10/NEWPROZA/SKLOWSKI.html>. — [авторы и др.]

— Задорнов М.Н. *Первый тамбур* // Задорнов М.Н. Романы. М., 1993: Записки поэта [и др.] [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.zdrorov.com/zapiski_tambara.htm [20.01.2010].

Бак. — Баконина М. *Девятеро в Долгих Морях* // Пер. с фр. с предисл. автора. — Екатеринбург: «Издательство Альпина Паблишерс», 2006. — 256 с. — (Серия: «Либретто»). — ISBN 978-5-91670-000-2.
Бак. — Баконина М. *Девятеро в Долгих Морях* // Пер. с фр. с предисл. автора. — Екатеринбург: «Издательство Альпина Паблишерс», 2006. — 256 с. — (Серия: «Либретто»). — ISBN 978-5-91670-000-2.

ЛИТЕРАТУРА

Богданов В. В. Коммуникативная компетенция и коммуникативное лидерство // Язык. Философия. Сб. науч. тр. Тверь, 1990. С. 28–31.

Философия. М., 1988. — Оценка феномена человеческого бытия // Проблема человека в западной хэйзинге И. Ното Йоден. Человек практики. М. 2001

Ольга Анатольевна Ковш – аспирантка кафедры теоретического и славянского языкоизучения, Научный руководитель – доктор филологических наук, профессор, заведующий кафедрой теоретического и славянского языкознания Б.Ю. Норман.

84

2

з'яўляецца для гэтых колаў каменем сутыкнення (параф.: Слабада 2005). Таму не дзюна, што спробы апісання трасянкі на аснове больш шырокіх эмігрычных дадзеных робяцца хутчэй за мяжой. У заходнеевропейскай віднікайцы выявілася феномены, як беларуская трасянка і ўкраінскі суржык, альбо абмяркуваваніца ў рамках гэрар্যтчай «канктакна-лігвістычнай» дыскурсіі аб зменшенні мої, якія прадстаўлены ў розных пралах (gl. Myskeln 2000; The index language... 2003; Dialect change... 2005). Дадзены артыкул адъязненій беларускай славістыкай і праятам Тэлісау, прадстаўленых у нашым

2. Альязненій беларускай практикі па граматыцы

2.1. Пілотныя фазы. Праведзенне даследаванне носіць пілотны харкатар і служыць падрыхтоўкай будучага вялікага даследаванага проекта. Да гэтага часу мы змаглі склады сямейных размоў, запісаных у адной ўжыкаючы амаль 3000 выказаванняў, што складаюцца ў сірэднім з пяці словаформ. Гэта значыць, што корпус засноўваецца амаль на 16 000 словаформаў. Узельнікі запісаных лугарах – члены адной сям'і, а таксама іх блізкія сафары. Усіх інформантага можна падзяліць на дзве асноўныя групы: групу – гэта прадстаўнікі мігрантаў, якія ўзрошле 50–60 гадоў. Як видзе, гэта пакаленне ў значайнай ступені ўтужляе сабою «выйнаходнікі» трасянкі. Другую групу складаюць іх дзеци, якім сёняня калі прыпадае гадоў.

Акорамя таго, сярод інформантага ёсьць і прадстаўнікі транзига, даследаваныя гаворыць на мясцовай беларускай мове. Але ўсё ж такі трасянкі можна заўважыць і ў мове гэтай жаночы, якой 80 гадоў.

2.2. Аб Методыцы. Падчас пілотнай фазы пакустыя некаторыя асновы «нүнгавога» пакалення. Гэта бабуля, якая не з'яўляецца Носьбітам трасянкі, а гаворыць на мясцовай беларускай мове. Але ўсё ж такі трасянкі можна заўважыць і ў мове гэтай жаночы, якой 80 гадоў.

Творчыя метадападачныя пытанні. Цэнтральным на пачатковым этапе з'яўляецца марфалагічны аналіз матэрыялу, якія знаходзяцца ў электроннай частцы, гэта знічыць на марфемы. Кожная словафорама аналізавалася па роду, ліку, асоббе і паду ў звязку з г. д.

Другім галоўным кампанентам праведзенага аналізу – акорамя марфалагічных граматычных прикметах, склону, роду, ліку ў назоўніку, часу, гічнай характарыстыкі ўсіх словаформ – з'яўляецца аналіза пахождання марфем і словаформ. Тут маецца на увaze не гістарычная этымалогія, злемента і структур, неабходна, на наш складацца з беларускіх і рускіх з'яўлініца беларускай, а наконец – рускай. Стварылася Мата высьветліла, ці можна называць адну з контактных моі асноўнай мовай трасянкі па аналіз. Матылька толькі на аснове апрацаванага корпуса. Для кожнай вызначальніць, ці можна называць яе беларускай або рускай. Але, калі мы маём справу з мовамі, блізкімі па пахожданні і структурах, або рускай.

У адрозненіе ад іншых контактных структур, якія выявіліся ў канкрэтных сітуаціях, і па сваёй структуре вельмі подобных моі неабходна апісана трасянкі па розных мадзялях агульнімі элементамі. Без гэтага пры немачымы вызначальніць месца гэтага пераключэння, кіруецца двума прынцыпамі. Першы – «прынцып інваравання агульных змененій» пры вызначэнні пахождання складаных моўных знакаў» – працує падвойна.

Марфемы з'яўляюцца простымі моўнымі знакамі, якія можна ацаніць так: беларуская, руская, агульная. Словафорама – гэта ужо складаны моўны знак. Прывядзём лагчыльную класіфікацыю словафорам. (1) беларуская, калі яна складаецца з беларускіх і агульных марфем; (2) руская, калі яна складаецца з беларускіх агульных марфем; (3) словафорама лічыца агульная, калі яна складаецца толькі марфемы; (4) словафорама, у склад якой уваходзяць і беларускія, з агульных марфем; (4) словафорама, якія ўваходзяць і брыльная рускія (а матылька, і агульныя марфемы), класіфікуюцца як складаючыя, словафорама іншэ яшчэ асобны, піты варыянт – тып словафорам складаючыя як і трэці, выявлены з агульных марфем, але ён адразніваецца ад трэцяга тым, што спалучанне з агульных марфем у дадзеным значэнні сустракаецца толькі ў адной з двох гэтых марфем. Так, напрыклад, беларуская словафорама жона – як нейтралны адтаведнік рускай лексемы жена ў цэлым вызначаваецца як беларускі элемент. Усе трэй марфемы словафорамы жонка агульныя (г. зн. корань жон-, суффікс -ка- і флексія -а). Але ўсё ж такі спалучэнне як нейтральнае выяўляюць значэння «жонка без пугарковай канатагі» – спецыфічна беларуская з'ява. Гэта сама русская подлога складаючыя з трох агульных марфем под., -соль., -ух, але ўсё ж такі спалучэнне спецыфічна руское. Такія прыклады трошчюць альбо ў беларускіх, альбо ў клас рускіх словафорам.

Прывядзім інвараванія агульных элементаў з'яўляючыя сказаў, дакладней, выказаванні. Аснову ацэнкі ў дадзеным выпадку складаюць словафорамы. Толькі пяты варыянт тут не прадугледжваецца, таму што скажы, у адрозненіе ад словафорам, з'яўляючыся наў矗остылічнымі спалучэннямі. Трапляюць альбо ў беларускіх, альбо ў клас рускіх словафорам.

Прынцып інваравання агульных элементаў прыміненіе таскама і да відражэнняў значэння «жонка» без пугарковай канатагі – спецыфічна беларускія словафорамы. Такая класіфікацыя відражэнняў, якія могуць быць відлюстраваны, якія не прадугледжваюць словафорамы. Толькі пяты варыянт тут не прадугледжваецца, таму што скажы, у адрозненіе ад словафорам, з'яўляючыся наў矗остылічнымі спалучэннямі. Мадзілі пераключэння кодаў. Як видома, варта адразніваць пераключэнне кодаў унітры складаючыя іх пераключэння паміж складаючымі.

Звернем увагу на яшчэ адзін момант. Мавіць, самы важны пры вызначэнні пахождання, а менавіта, якія моўныя асаблівасці варта ўпічаваць пры вызначэнні марфемы, словафорамы і гэтак далей як беларускай, рускай або агульной. Тут мы выкарыстаём «прывядзім інвараванія агульных марфем або словафорамы, якія могуць быць падыходзіць як беларускай або рускай. Такі падыход з'яўляецца ўмоўным, мата якога – размежаванне трасянкі і беларускага акцэнту ў рускай мове, гэта значыць адразненне інтэрферэнцыі на ўзроўні фанетыкі і фанапогіі, з аднаго боку і на больш глубокіх узроўнях – з другога. Аб фанетыцы сабранага матэрыялу можна скказаць толькі то, што яна носіць пераважна беларускі характар. Гэта значыць, што мы не прымаём да ўвагі наступнія фанетычныя асаблівасці той або іншай мовы: а) бел. якінне і рус. (і дывяць, бел.) якнне (еканне), б) бел. цеканне/дзеканне і рус. палатальнія [r], в) бел. выкічна непалатальні [r] і рус. апазіція [r'] – [r], г) бел. фрекітывнае [v] і рус. въбухноже [v], д) бел. непалатальнія [v], [ш] і рус. палатальнія адпаведнікі.

З гумавых адрозненій на дадзеным этапе мы ўлічваем толькі тыя, якія датычыцца марфалагічнага ўзору. Напрыклад, словафорому дзецирова быць/быць у другім асобе адзінчнага ліку будучага часу мы вызначаем як агульную словафорому незалежна ад таго, ці бытла яна вымушлена будзе або будець, таму што гэта заканамернае фанетычнае адрозненне паміж беларускай і рускай мовай. Словафорама таго ж дзециства ў форме таго ж часу і ліку, але трэція асобы – будзе (незалежна ад таго, ці вымушлена яна «правільна» або «блізкі» будзе) вызначаваецца як спецыфічна руская. Прывядзім інвараванія агульных знакаў» – працујыць адпушнікі гука [r] у канчатку беларускай слова-

маршок звязома мовамі. У дадзенай лінгвістичнай кантрареалії як марфана-лангічнай кантрареалії з'яўляецца фанетычнае адпраздненне з другога. Падобную ситуацію мы наізбраем у аднонай больш інтенсивнай міжмоўнай апазицыі засноўваючайся на кантрасте бел. жывець – дадзеная міжмоўная апазицыя паміж рус. жывут рус. [r̥] – бел. [ʃ]. Адпрозненне тут не такое відавочнае як патярэзчынне, гэта регулярным фанапагічным і фанетычным адпаведнікам для бел. [ʃ] было бы значыць рус. [r̥] – бел. Ø, але таксама насіць марфана-лангічны характар.

2.3. Папярэднія вынікі. Аскончным пытаннем з'яўляецца наступнае: у якой меры граматика наосьні беларускіх характараў і ў якой меры рускі? Ніжэй предаписанымі прынцыпамі, а таксама спосабы іх інтерпрэтатыўнай

2.3.1. Доля спецыфічна беларускіх, спецыфічна рускіх, агульных словадромаў (папярэдне апісаных прынципах)

С. папатальна [г'], а не непапатальчным адпаведнікам для бел. [ч'] было б
2.3. Папярэдня вынікі. Асноўным пытаннем, якім

Информанта	Бюл. №	Рус. %	Англ. %	100. %	Количество страниц
Бабури	43	7	48	2	31
Маш	23	25	51	1	6231
Дашка	15	35	50	0	3674

Таблиця 2

сплавафорим. Наводле апісаных прынцыпах, агульных формі. Другую палтову складану сплавафорима як «агульны» словафориры, пры гэтым рускія сплавафоры (28 %) у пачной ступені першыя адзін працілі з амаль 16 000 сплавафором, што сведчыць па засноўнай сплавафорыні рускіх і падбечучы гісторычных сплавафорынія. Прадказаць тое, посыць лёгке, але толькі капіючы сплавафоры, у межах сплавафорима, беларускім або сплавафорыміца рускім. Падобная з'яза назіраецца ў канчаткавых назоўнікай як, напрыклад, *дзяржава*, *межа*, *чэрвоні* або чыста рускіх групах альбо вельмі радка, якіх не маюць

2.3. Гірдныя словаформы. Сярод гірдаў значна пераважаюць супіскі: *бальшы*, (*на*) *крыльцы*, *прынавіла* кораня і беларуская канчатка да т. п. Стапанчын з беларускага кораня і рускага канчатка вельмі радко (4 %): *зірняніне*, *жые*. Гэта першая прыкмета таго, што граматычныя, формайва-льныя мэрфемы ў трасцінцы хуччай маюць беларускія падобныя *лексічныя*, таго значэння каравы, больш падпадаюць под *рускія паходжанне*, адным з аўтараў выкасаў такую думку: «У трасцінцы не існуе правіл, але зірняцца агульныя заканчамерніцкія запазычванні».

2.3.3. Доля беларускай, рускай і агульных марфем у словаформах назоуникаў, прыметнікаў і дзеястваваў. Калі лічыць трасянку варыянтам мокшанскага кастаглавацца, што гэта значна частей каранёвых марфемы, то ўтваральныя.

Таблиця

	ПОЧВА, %	ДРУГИЕ, %	ЛУГИ, %	КОЛЧАСЫ И КЛЕЩИ
Флеккин	5	19	76	
13	8	79		6,87

прыметнікай, а таксама дзеячоўчай (напіскімад, сядзід, каранеў нароўнікай
на сродку фрэскій (граматычных) марфем) — беларускі элемент над беларускім,
Аднак і ў першым, і ў другім выпадку — беларускі элемент над рускім,
у нашых матерыялах назіраюча пераважна агульныя агульнія элементы.
агульных заканамернасцей яшчэ і іншыя указанні на наяўнасць
нікакі вышыяшай, чым Узвесцічвання: долі рускіх запазычнення.

2.3.4. Доля беларускіх, рускіх, агульных і гібрыдных словаформ
прадстаўнікоў розных пакаленняў. На аснове колькасных судадносін
оаварнікі назнаоча тэксама цікавыя адрозненні паміж пакаленнямі. Гарау-
ацэнні) назнаоча тэксама цікавыя адрозненні паміж пакаленнямі. Гарау-
там дадзеныя трох «цэнтральных» інфармантаў пілотнага этапу работ:

Таблица 2

Найменш марфем рознага тыпу ў запежнасці ад укорыту інфармантаў				Інфарманта	Інфармант	
Неварынгера	Бел., %	Рус., %	Агульн., %	Пір., %	Інфармант	
Бабуля	43	7	48	2	311	Інфармант словаформ
Маці	23	25	51	1	6231	
Дачка	15	35	50	0	3674	

Першае цікавае назіранне наступнае: доля агульных словаформ ва ўсіх 1-ярохчцах адноўлівася і складае прыкладна палову ўсіх словаформ.

Іншыя, што гэта адпавядзе агульному аб'ёму супадэння беларускіх рускіх словаформ. Адзначым другі важны момант: доля беларускіх словаформ, якія ў запекасці ад пакалення: у бабулі моць мінале прыкметна змяніцца ў залежнасці ад пакалення: у бабулі моць мінале ажаюць беларускія словаформы над рускімі. У Маці мы назіраемрайнаўшу ажаньце словаформ, у дачкі рускія словаформы пераважаюць над беларускімі. Прыведзены факты дазволіваюць інтэрпрэтаваць трасяньку беларускімі.

2.3.5. Узровень сказаў (вызвашванні), ЯВ, Гапаўко, вядомы прадстаўнік канктактнай лінгвістыкі, бачыць у трасянькі і суржыку феномены пераключэння кодаў (гл. Головко 2001). У нашым артыкуле (гл. Нейтшель, Тешч 2006)

мы паказалі разніцы трасянькі ў кірунку «зменшэння кодаў» (langue-péking) у разумеñні Г. Ауэра (гл. Auer 1998). Прыведзэм некаторыя пачынкі як спесыфічна беларускія словаформы, так і спесыфічна рускія (у большай часці выспыфічна беларускія) словаформы, якія выказванні траба даследаваць з пункту гледжання мадэлі пераключэння кодаў, прычым пераключэння ўнутры сказа. Аднак у большасці выпадкаў мы маём справу з пераключэннем кодаў паміж сказамі. Сустракаюцца і сказы, якія складаюцца выключна з агульных словаформ. Іх можна назваць агульнымі сказамі, матычнымі – мяркуючы па іх марфемным складзе – у абездвох канктактных мовах. Іншы складаюць 10% або ўсях сказаў, у той час як беларускі сказаў у два разы больш (20%), а рускіх – у троі разы больш (33%). Але варта назначыць, што агульныя сказы не абавязковыя павінны моць адпразвівацца ад беларускіх, з аднаго боку, і рускіх – з другога. Таму што сказы, у якіх ёсьць ходы бы адзінай беларускай або рускай словаформа (або нават марфема) і дзесяць агульных словаформ, зяўлююцца паводле нашага азначэння адпраўленія беларускімі, або рускімі. Тое ж становішча склалася і з гібрыднымі сказамі – такімі, у склад якіх уваходзіць бы адна беларуская і адна руская словаформа і дзесяць агульных. Іншымі словамі, тут мы маём справу з трохвектарнымі кантынуумамі.

МАКС. ЗМІЩАННЯ
Пастуловські адрозненні і падебенстви пам'яток възведенимъ у размозахъ на «грабцяни»

У цэнтры знаходзяца стоптрансцэнтныя агульныя сказы, у канцы першага вектара — «Максімальна» беларускія сказы, у канцы другага — «максімальна»

